

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.

Készítők: Kéziratokat vissza nem adjuk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 666.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társanál.

Társzerkesztő: Dr. Ambrózy Ágoston

Felölős szerkesztő: Dr. Buza Barna

Társzerkesztő: Dr. Székely Albert

Elfizetési ár: egész évre 10 korona, félfévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk.

Crottili-miniszterium.

1905. június 14-én

Elaggott királyunk *ismert* bölcsesége végre lelt miniszteriumot házi politikájá számára. Levitézett alakok ez új miniszterek, kik fél lábbal a nyugdíj szélén állnak s a kik ennél fogva kapva kaptak a miniszteri tárca után, hogy nyugdíjba beszámítható fizetésök nagyobb legyen. Vezérok, a miniszterelnök Fehérváry les, Bécs legheibebb szolgája, ő felsége kedves embere, a magyar nemzet ellensége, a nemzeti eszme gyűlöléje.

A miniszterium hasonlatos ahhoz a politikához, a mit képviselnie, keresztül vinnie kellene. De ez a politika: a családi érdekből fönntartott abszolutizmus idejét multa már, elvnhedett, azt még a politika daliai sem tudnák életre kelteni, nem a király crottili-miniszteriuma.

Mit fog tenni ez a miniszterium? Bizonyára adót s ujoncot fog kéri.

Es mit fog tenni a parlament? Erre már igazán kíváncsiak vagyunk! Lehet, hogy meg fog elégedni egy ünneplés óvás-tétellel és azután engedni magát haza kergettetni; de lehet az is, hogy a király „adjon Isten“-jére norvégul fogja megadni a „fogadj Isten“.

Es, ha a nemzetnek a parlamentárizmusba vetett hitét és a

koalícióba helyezett bizalmát nem akarják megingatni, akkor abba kell hagyni a böles beszéddel; a király sem „beszél bölesen“, hanem cselekszik, a mint az ő érdeke kívánja. Cselekedjék a parlament meg ugy, a mint a nemzeti érdeke, nemzeti becsület kívánja.

Bizalmatlansági szavazattal kell fogadni az új miniszteriumot; az esetleges ház einapolást vagy ház feloszlást elrendelő királyi leirat ellenére együtt kell maradnia a parlamentnek és meg kell tiltani a civillistának az osztrák császár és a hadügyi költségnek a közös hadsereg részére való utalványozását; a községeknek, törvényhatóságoknak meg kell tiltani az önkényt felajánlott adó elfogadását s a kormány részére való átszolgáltatását; a törvényhatóságoknak meg kell tiltani az ujoncozásban való közreműködést s a katonai hatóságok megkereséseinek az elintézését.

Szóval: átengedjük a crottili-miniszteriumnak, de nem lesz ember, a ki engedelmeskedjék neki.

Ez legyen az első stádium. A második stádiumot az első meg fogja hozni: vagy eszére tér Bécs és teljesíti a magyarok követeléseit, akkor helyre áll egy ideig a béke nemzet és királya között, vagy tovább feszítik a hurt egész az — elpattanásig s akkor meg-

izenjük Bécsbe: „Te nem akartál a nemzeti akaratnak, tételes törvényeinknek engedelmeskedni, ennél fogva önmagad kiközösített magadat a nemzetből. „Éljen a független Magyarország!“

Hogy ez nem fog békésen megtörténhetni, az több, mint bizonyos.

De, hiszen a nemzet szabadsága megéri az érte hullajtott vérhar-matot!

A sátoraljaihelyi képviselőválasztás ellen a Molnár-párt újabb petíciót adott be, melynek tárgyalását a curia augusztus 30-ára tűzte ki.

Xépviseleválasztás Zöketerében.

Folyó hó 13-ára volt kitzítve a gróf Andrassy elhalálózása folytán megüresedett képviselőválasztás Zöketerében.

Az előlekekből ítélve — mivel ellenjelölt a választás napjáig sem volt — a választási mozgalom esendünek ígérkezett; azonban már a kora reggeli órákban nagy mozgás mutatkozott Zöketerében hosszú utcáin; annyira mozgalmas volt a választás, hogy egy küzdelmes választásnak is be vált volna.

A kerülethez tartozó összes községek választói teljes számban jöttek be.

Noha az egyhangú választást egész biztosra vették — mégis a rend fenntartására a kassai 34. ezred 1. százada Hildebrand százados vezénylete alatt volt kirendelve, azonkívül az itteni esendőrös jelentékeny számmal megerősítettet Ungvárról.

Választási helyiségül a község-házán kívül még a 2 állami iskola helyisége volt kijelölve. Pontban 8 órakor hirdette ki dr. Csöke választási elnök a község-háza előtt — a hol az első szavazatszedő küldöttség működött — a választás megkezdését.

Miután a kitzított fél óra alatt csak gróf Dessewffy Emil jelöltetett, — az idő leteltével nevezett a töketeresi választókerület országgyűlési képviselőjének jelentetett ki.

Ezután Besseney István vezetése mellett küldöttség ment a megválasztott képviselőért, kinek Csöke választási elnök szép beszéd kíséretében adta át a mandátumot; kifejté, hogy a töketeresi kerület választó polgárait ezen egyhangu megnyilatkozásban első sorban a multban megválasztott képviselője gr. Andrassy Tivadar iránti kegyelet vezette, ki nemcsak mint alkotmányunk hű védelmezője a csatában esett el, hanem aki minden szép és jórt lelkesedett és a ki a kerület érdekeit mindig szem előtt tartotta és arra kérte a megválasztott képviselőt, hogy előde nyomdokait kövesse.

Gróf Dessewffy Emil átvéve a mandátumot, megható szavakban mondott köszönetet a bizalomnak egyhangu megnyilatkozásáért. Beszédében kiemelte, hogy mint egészen új ember jött e kerületbe csak azért, mert nagynevű előde családjához tartozik és mint előde, úgy ő is részt akar venni a politikai küzdelemben.

Három héttel ezelőtt elmondott programbeszédére hivatkozva kijelenti, hogy gr. Andrassy Gyula által kifejtett politikának feltétlen híve, kiemeli, hogy a jelenlegi válságos időben minden magyar em-

Elv és taktika.

(Adalékok a magyarországi szocializmus történetéhez.)

Van egy japán közmondás, mely akként hangzik, hogy „néha a mocsárból is kinő a lótvészvirág.“ Ez a közmondás jut eszünkbe, mikor visszazogondolunk a szocialisták által vasárnapra hirdetett népgyűlésre, melynek napirendjére „1. A klerikalizmus és a szocializmus, 2. A mai politikai helyzet, 3. A sajtó“ voltak kitzítve.

Ezt a népgyűlést ugyan nem tart hatták meg, mert a budapesti pártvezetőség által előre jelzett szónok nem érkezett meg, de a Budapest és más városokban hasonló napirenddel megtartott népgyűlések lefolyásából sejthetjük, hogy mit beszélt volna az a kiküldött, s várva-várt, de meg nem érkezett szónok.

Ezt az alkalmat megragadjuk, hogy itt néhány szót szóljunk a szocializmus elvéről és a szocialisták taktikájáról. Ok annyit foglalkoznak a más pártbeliekkel avatlatlanul, hogy illő, hogy egy kicsit mi is írjunk róluk.

Évekkel ezelőtt nagy port vert föl a tudományos világban két könyvnek

a megjelenése. *Schmoller* egyetemi tanár, a híres nemzetgazdász írta az egyiket, melynek címe: „A szocialis kérdés és a porosz állam.“ A tudós író ebben azt vitatja, hogy az államnak a feladata a gazdaságilag gyöngébb munkásságot támogatni, ezek szervezeit erősíteni és minden lehető elkövetni, hogy szellemi és anyagi téren azok is boldogulhassanak, kiknek eddig „a nemztek asztalánál nem terítették.“

Schmoller fentidézett könyvére *Treitschke* porosz történetíró „A szocializmus és ennek hívei“ címmel egy nagy tudással megírt kötetben válaszolt, melyben megdönthetetlennek látszó érvekkel azt vitatja, hogy a modern szocializmus ellenkezik minden állami és társadalmi renddel, miért is ennek híveit kiméletlenül üldözni kell.

E két író két ellentétes világnézetet képvisel. Külön-külön egyiknek sincs igaza, mert a saját álláspontja védelmezésében mind-egyik elfogott, de azért a kettőt egybevetve látjuk, hogy megszívlelésre méltó igazságokat hivatkoznak.

Schmoller hívei joggal hivatkozhatnak a nemzetgazdasági terv szer-zetett tapasztalataikra, melyvel igazolhatják, hogy a mai töketermelő

rendszer, mely egyrészt előmozdítja a vagyonok órási fölszaporodását néhány emberből, addig gazdaságilag kizsákmányolja, testileg tönkretesz, szellemileg megyomorítja a munkásság túlnyomó részét. Ezek a beteges, kóros és elítélendő állapotok tehát már csak emberbaráti szempontból is segíteni kell.

Abban azonban meg *Treitschke* pártjának van igaza, hogy ott, hol — mint például nálunk, a szocialdemokratapárt még csak gyermekkorát éli, hol tehát a munkásság jobb sorsáért küzdő önzetlen emberek együtt küzdenek a nagyhangú, és kistehetségű stréberekkel, hol az igaz gyöngy és kavics egymás mellett fekszenek: ott nem ugyan az elv, de a azért egy nagy — hazugság, melynek meztelenségét a párt-program tetszős lepedőjével iparkodnak eltakarni.

A szabadságerő küzdenek. — mondják ők, de azért a szocialista-párt vezetési despotá-uralmat gyakorolnak a munkások fölött, melyeknek tömegével torkára forrasztják az ellenpárt szónokainak a szót, amint azt a Bánffy-féle üldöztetés utáni első kongresszusukon saját pártihivőkön Pollák Bélán is kipróbálták, a ki a pártvezetőség eljárását bíráló

beszédét a terrorizálására kivéte-nyelt körmives-elvtársak ökle miatt nem mondhatta el. De a pártvezetőség terrorizáló taktikájáról olvashattunk a Népszavában is, ahol Tarcali írt erről érdekes dolgokat, s hallhattunk e miatt panaszokat a legutóbbi kongresszuson is, ahol nem kisebb ember, mint *Cizmadia* Sándor hangoztatta, hogy a pártvezetőség elriasztja a párttól a tehetségesebb tagokat, mert félti vezéri botját.

Küzdenek a tudományért, fölvilágosodottságerő, de azért a munkások kezébe oly könyveket, lapokat adnak, melyek az ellenfeleményt elhallgatják vagy becsnérlik oly hangon, mely az amugy is szelid erkölcsüket még jobban megrontja.

Küzdenek a sajtószabadságerő, de azért látatlanban is gazembernek mondják azt, ki más igazságot hirdet, mint ők, és saját pártjukból is kiküldözik azt, ki nem doronggal, hanem pennával ír, s nem az ő szá-juk ize szerint, hanem az igazság-hoz híven, tárgyilagosan meri gondolatait papírosra vetni.

Küzdenek a testvériségerő, de azért gyűlöletet hirdetnek, visszavonást szívnak a munkás és más néposztály között és *küzdenek jogokért,* de

bernek most csak egy cél lebegjen szeme előtt, „a haza mindenek előtt.” Attár a szövözetett ellenzéknek az alkotmányért kifejtett és még ezután kifejtendő küzdelmére, biztosítja a választó polgárokat, hogy a mit jelenleg épen tapasztalhatnak is — bármint kísérletezések történének is alkotmányunk megsebesítésére, — ő mindig e küzdelmök között lesz. Hangsúlyozza, hogy a jelenlegi nemzeti lelkesedés, a szövözetett ellenzéknek, a küzdelemben való összetartása biztos jele a győzelemnek. Felhívja a választó polgárokat a jelenlegi súlyos politikai helyzetből kifolyólag arra a veszedelmre, mely alkotmányunkat fenyegeti és a jelenlegi nemzeti lelkesedés sikerében bízva oly erős bástyával látja körülvéve alkotmányunkat, hogy ezen bástyát bármilyen csőfoggással sem lehet bevenni. Bármilyen veszélyben lesz is a haza, ő mindenkor a küzdelmök sorában lesz és büszke arra, ha tehetségevel, minden akaratának felhasználásával sikerül neki nagy-névi előde választó kerületének előlegzett bizalmát ki is érdemelni, ezen kerület nagybecsült bizalmára méltó lesz. Kéri a választókat, hogy egy részt őt ezen súlyos feladatában támogassák, másrészt bármint ügyben bizalommal forduljanak hozzá, mert az a viszony, mely őt a választó polgáraival eddig az idő rövidsége miatt csak lazán kapcsolatosá teszi, most már szilárd lett. Beszédét lelkes éljenzés követte. Ezután Ilnátkó gálcsécsi gör. kath. lelkész két nyelven szép szavakban tolmácsolta a megválasztott képviselő beszédét, mire a választási actus fél 2 órakor véget ért.

Ezután nagyszabású bankett volt, a melyen mintegy 500-an vettek részt. A választásból kifolyólag gr. Andrássy Gyulát táviratilag üdvözlétek.

A MEGYE ÉS VÁROS

≧ **Képviselőtestületi ülés.** Sajuhely rendezett tanácsa város képviselőtestülete e hó 13-án d. u. 3 órakor Székely Elek polgármester elnöke alatt ülést tartott, melyen az alábbi ügyek kerültek tárgyalás alá.

Szerződés.

A Waller Hermannal, Fuchs Jenővel és a szentgyellertlét kötött 3 rendbeli szerződés elfogadása tárgyában határozat nem volt hozható, mert a képviselőtestületi tagok nem jelentek meg határozatképes számban. Dókus Ernővel a vízvezetékre szükséges terület megvétele tárgyában kötött szerződés elfogadottat és a város polgármestere a vételár kifizetésére felfatalmaztatott.

ezt csak maguk kívánják kivívni és maguk részére akarják lefogalni.

Kivánják az egyesülési és szőlőszabadságot, de azért ha elegendő számmal annak jelen egy nyilvános gyűlésen, fittyet hánynak az elvnek és nyugodt lélekkel főrabantják a gyűlést, ha nem pártjukbeli hivta össze, amint azt már nem egyszer tapasztaltuk.

És valóban mi is azt valljuk, hogy míg a szocializmus elve a demokrácia és humanizmus szempontjából csak helyeseimhető, mert a tiltengő királyi hatalommal szemben az igazi nemzeturalom megvalósítására törekzik és a gazdaságilag gyöngébb elemek megerősítését tűzte ki célul, addig a szocialisták taktikája határozottan elítélendő.

Itt nem azoknak a működését ítéljük el, kik nagy tudásukkal embertársaik jólétének előmozdításán önzetlenül, kitartással fáradoztak, avagy fáradoznak. Nem vagyunk szocialisták, mégis meghajlunk Liebknecht puritán jelleme és szívós kintartása előtt; esodállattal tölt el bennünket Jaures, Guesde, Dinszky, Turati szónoki heve és az ügy érdekében kifejtett szenvedélyes agitációja; elismerjük, Bebel, Marx,

Évi jelentés.

Most következett volna a polgármester évi jelentésének fölolvása, de ez elmaradt, mert a képviselőtestület akként határozott, hogy ezen jelentés, valamint a mai napirendre kitűzött, a vízvezeték tárgyában beadott jelentés előbb kinyomtatandó, a képviselőtestület tagjai közt szétosztandó s csak aztután lesz napirendre kitűzendő.

Gazdasági ügyek.

A gazdasági felügyelő jelenti, hogy a nagy kereslet folytán az előirányzott mennyiségnél több karó előállításra vált szükségessé, kéri tehát eddigi intézkedéseinek tudomásul vételét. A képviselőtestület egy ezen jelentést, valamint a vármegyei érdeztői bizottságnak az erdei üzem megváltoztatása tárgyában tett leiratát tudomásul veszi.

Fogyasztási adókezelés.

A belügyminiszter a fogyasztási adók kezelése tárgyában rendeletet küldött le a város közönségének. A képviselőtestület ezen rendeletet megfelelő intézkedés végett a városi tanácsnak kiadta.

Tornyóra ügy.

Az évek óta kísértő ügy újból napirenden volt s ez alkalommal a toronyra felállítás tárgyában megtartott verseny tárgyalás eredménye hirdettetett ki. Ez tudomásul vétetett, a kivitellel Zöldi helybeli órásmester bizatott meg.

Dj-eljegedés.

A román kör dalárdája által rendezett hangverseny alkalmával 100 kor. díjat fizetett a színház átengedéseért. A kör kérelmére és a pénzügyi bizottság javaslatára a képviselőtestület ezt 50 koronára leemerkelte és a többletet a körnek visszaadtni rendelte.

Megsemmisített határozatok.

A törvényhatósági bizottság megsemmisítette a képviselőtestületnek a tisztviselők minősítése és Jakubcs Jánosé 4.6 négyzögű 3 területi ingatlanának kisajátítása tárgyában hozott határozatait. Az előbbi a képviselőtestület tudomásul vette, az utóbbinál akként határozott, hogy Jakubcsnéval egyezségi tárgyalást kezd s a kisajátítandó területért négyzögölenként 50 koronát ajánl föl.

Árlejtések.

A hirdetési táblák bérlete tárgyában megtartott verseny tárgyaláson csak Ocskay László vett részt főjajánván a bérletért 50 koronát. A képviselőtestület ezt nem fogadta el, hanem egy ezen bérlet, valamint az 1906-ik évben szükséges nyomtatványok s irodaszerek szállítása

tárgyában új verseny tárgyalás kiírását rendelte el.

Szegélyek.

Vas István volt rendőrmesternek 5 évi bűző és kifogástalan szolgálattal után 100 kor. segély, Timkó Gyula iktató-díjoknak pedig a napidíja és az I. oszt. rnök fizetése közötti különbözöt segély címén a pénzügyi bizottság javaslatára megszavaztatott.

A Szechenyi-ter átengedése.

Weisz Miksa kávé s Széchenyi-ternek átengedését kéri. A képviselőtestület, Szöllösy, Kossuth, Widder és a polgármester felszólalása után úgy határozott, hogy átengedi a térnek az inzurgens oszlop és temető közötti részét 1905-ben 100. 1906-ban 200 korona bérért, de kötelező bérül 400 korona biztosítékot letenni, a teret a bérlet letelével a mai állapotba hozni, ott a rendre felügyelni 11 óráig a forgalmat bebiztosítani és nem szabad ott zeneletni.

Ezután kihirdették a törvényhatósági bizottságnak az 1905. évi költségvetést jóváhagyó határozatát, nehány illetőségi ügyet a tanács javaslata értelmében elintézték, a széna tér áthelyezése tárgyában beadott kérvényt a piac rendezése tárgyában kiküldött bizottsághoz áttették, mire az ülés d. u. 6 órakor véget ért.

≧ Körjegyző választás.

Takács János elhalálózásával megüresedett koskőzei körjegyzőségben ifj. A dorján Endre az eddigi helyettes jegyző egyhangulag választatott meg körjegyzővé.

HIREK.

— **Eljegyzés.** Kolláth Károly tiszalóki fűszerkereskedő folyó hó 11-én eljegyzette Ruzsinszky Margitát, Ruzsinszky János leányát Sátoraljauhelyből.

— **Hangverseny Ujhelyben.** Nehány nap múlva Ujhely zenekezelő közönsége egy élvezetes s magas nivóju koncerten vehet majd részt. Mint bennünket értesítenek, Kneisel A. a világhírű hegedű művész, ki jelenleg Debrecenben arat jól megérdemelt dicsőséget, e hó második felében átrándul hozzánk s itt egy hangverseny-estélyt fog rendezni.

— **Fürdő renoválás.** A sauhelyi „Dianna” gőz- és kád fürdőben szükségessé vált javítások és átalakítások miatt az üzem és pedig

a kádfürdőnél 1905 évi június 15-től június 18-ig, a gőzosztálynál pedig 1905 június hó 25-éig szünetelni fog.

— **A várvád örültje.** Barany Istvánné, trencsénmegyei napszámosság sokat beszélheték szűkebb pátriájában a várvádról. A könnyen hívó asszony a sok tere-ferét annyira szentségnek vette, hogy valóságos vitustáncot járt, ha egy-egy zsidóval találkozott. A folytonos aggodalom végtére is megzavarta lelki életének egyensúlyát. Ekkor aztán otthagyta hazáját. Járatlan utakon csatangolva, a napokban Taktaszada határába ért. A mezei munkások a folyton kiabáló örültet megfogták és szekerben behozták Szerencsre, miközben egyre ezt kiabálta:

— Ne hagyjanak! — A zsidók el akarják vágni a nyakamat!

De mert Szerencsnek internáló helyisége nincs, a községi előjáróság beszállította az ujhelyi kőzkörhözba.

— **Elítélték mert magyar volt!** Husvételi számunkban szóvátettük azt az artikulálatlan magyarellenes viselkedést, melyet Gröger Rezső, ez a magyar kenyeren élő Bach-husár, ki egyébként a szerencsi cukorgyár tisztikarát ekesíti, unos-untalan elkövet a magyar tétele törvények és intézmények fumigálásával. Célja e közleményünknek az észretörítés volt. Csak hogy hát Gröger Rezső nem azért cseh, hogy a szelidebb intelemből értsen. Miután kérelmére tudósítunk megnevezte magát előtte, amolyan cseh becsületudásra való inzulussokkal provokálta tudósítónkat. Ime a szelidebb fájtából egy pár: „Mi a ti alkotmányotok? — Rongy!” „A függetlenségi képviselők mind kapabetyárok, mert keserítik az öreg császár életét!” „Ti magyarok, Ausztria piócái vagytok!” stb. — Ezek, a minden magyar önértzetet végig sértő becsémrlő kijelentések kihozták tudósítónkat sodrából és kilátásba helyezte a hetvenkedő Grögernek e magyarellenes viselkedésének megismétlődése esetén a megkutyakorbacsolást. Csak erre a kijelentésre volt éhes Gröger! A magyar igazságszolgáltatás előzékenységének tudatában bepörölte tudósítónkat, kit ezért a bíróság jogerősen 3 napi fogházra átváltoztatható 60 korona pénzbírsággal sújtott. E sikertől aztán vérszemét kaptak a többi csehek is. A hangosabbak, mint Löbenstein és Spindler, a legkihívóbb magaviseletet tanúsítják a magyar állam, annak intézményei és polgárai ellen. Tehetik büntetlenül Grögerrel együtt, mert a corpus juris megvédi az ő becses bőrüket és becsületüket, a magyar cukoripar részvénytársaság pedig gondoskodik arról, hogy minél boldogabb anyagi helyzetben folytassák alávaló piz-

tudni), esakhogy politikai elvtelenségekkel ebbet akarhassák. Istentagadó elveikkel kérekdenek, mert végtelen kieségükben s szűk látókörükkel nem tudnak az örök tagadás, Lucifer szellemétől megszabadulni, s nem tudnak az istenfőlelem és felekezeti elfogultság között különbséget tenni. Itthon pedig meg lopják a munkás utolsó reményeit is, hogy a kétségbeesés kergessék és aztután mint „jóakaró és önzetlen” megmentők szerepelhessenek.

Önök mindenek felett és ezért önzésből az igaz tehetséget, az önzetlen embert kimarják a vezetésből is, hogy gyaizos uralknak a pártban biztosítva legyen, terrorizálják azokat, kik őket kritizálni merészelik.

Pártirodájuk száik falai mögött nezik a világot és az egész nemzetet pártjuk szekerébe szeretnék fogni, hogy így ők a magasba juthassanak. Megakadályozzák emel-fogva a munkás és polgár közti fegyverbarátságot, jól tudván, hogy akkor, ha ez tartós, elvész a vezéri dicsőség és a mi ennél is fontosabb, vesztélyben forog jól jövedelmező állásuk.

Most is, mikor a nemzet jobbjai a nemzeti szabadságáért, függetlenség-

ért küzdenek, lezahaírulózzák ezeket, mert nem az ő programjukat akarják előbb megvalósítani s nem veszik észre, hogy saját magukról állítanak ki szegénységi bizonyítványt akkor, mikor ők azt hirdetik, hogy szabadságáért, a munkások jóvoltáért akarnak küzdeni, és akkor hátulról, gánosot vetve, orvul támadják meg azokat, kik az országot Ausztria politikai és gazdasági szolgasága alól akarják felszabadítani.

Vagyis: *mit az elv maga az önzetlenség bibliája, addig a vezérek az önzés apostolai, kik végtelen önzésükben tönkreteszik a magyar munkát, megmegtévesztik a gondolkodás módját és visszavonást szítván pártadó-fizető és más munkás meg polgár között.*

És ilyen önző (és néha tehetséges), és korlatolt folfogasu (de gyakran önzetlen) alakok akarnak országos politikát hirdetni; akarnak egy országot kormányozni s ilyenek azok, kik vasár és ünnepponon kiállnak a nép elé tudományt hirdetni, a miből nekik sincs valami sok és jó erkölcsöt prédikálni, amit pedig ők tanulhatnak másoktól.

kolódásait a magyar állam ellen. Bizony-bizony, itt is beválik a közmondás: „Adj szállást a tótnak...!”

Tanuló felvételi lapunk kiadóhivatalában.

— **Hangverseny Nagymihályban.** Komjáthy János szintársulata vakációra szét szelődött és ezt az alkalmat néhányan fölhasználják arra, hogy vidéki hangversenyeket rendezzenek. Legelső állomásuk Nagymihály lesz, ahol a Barnai szállóban a hó 15-én este Kállay Luiza, Tábóri Frida, Pápay, Faragó és Fekete Oszkár karnagy fognak hangversenyezni, melynek befejezése után tánc lesz. A helyarák 2 és 3 korában vannak megállapítva.

— **A fukarság áldozata.** Tar Mihály vajdászkai lakos nevével a szekerével együtt a Bodrog tulsó partjára igyekezett. Hogy a révpénzt meg takarítsa, gr. Vallis Gyulánának longi erdejében saját faanyagát szállításra szolgáló magán komp átjárójához hajtott, hogy azt vegye igénybe. A komp azonban a tulsó parton volt s Tar — neje könyörögése dacára a sodrony kötélen iparkodott a tulsó partra jutni, hogy a kompot áthozza s azután szekerét nevével együtt átvigye. A Bodrog közepén karja elfáradt, a Bodrog a esett és neje szemeláttára a vízbe fulladt. Harmadnap akadtak holt testére a halászok, akik falujába szállították. A szerencsétlen véget ért ember halálát nejein kívül 4 kis gyermeke siratja.

— **Villámcsapás.** F. hó 8-án d. u. Kismihályiban (Mihály) óriási vihar-dühgöngyöt s e közben Hodovanyec György hazába lesújtott a villám, a háznak csupán a fedele égett le, de Hodovanyec György sérnyet halt. A melléte illő feleségének semmi baja sem történt.

— **Közbiztonsági állapotok Szerencsen.** Szerencsi levelezők írja: igazán untató volna, ha az ember minden egyes esetet tollhegyre fogna és pengellere állítással akarná szánálni azokat a kés, bot, revolver-lövések stb. okozta, egy szűkebb Ázsiára valló botrányos eseményeket, melyek duhaj természetű népünk ifjabb generációjának quasi vezüszletett tulajdonságuk és vérmérsékletük folyamánanemcsak falvakon, hanem még az intelligensebb városokban is. Hogy Szerencsen valóságos istenkísértés estente az alvógról a felvégre, vagy megfordítva közlekedni: rég tudott dolog. Az alvó legény népe örökös harcban él a felvéggel. Nem a személyek ellen folyt it a harc, meg a vér, hanem a lakásuk ellen. Ez a harci kedv apróléki fiura száll, mint valami hitbizomány. A három emberből álló csendőrség tehetetlen e nyers durvasággal szemben, s legfeljebb a sebesülteket gondozás alá helyezésére fordíthatja figyelmét. De lássuk az esetet! Mult vasárnap, esti 10 óra tájban, gyanútalanul promenádózt Szerencs főutcáján Esztergályos Bertalan, borbélyeségéd. Balsorsa összehozta Zimmermann Dezső, cukorgyári munkással, ki többed magával a kath. templom mellett ültette fel táborát. Verekedhetnékje volt az ipsének, s mert alkalmasabb médium nem kínálkozott, a mit sem sejtő Esztergályost orozva egy fejen vágta vasbotjával, hogy a vasbot kettőtörött az ütés következtében. Esztergályost eszméletlen állapotban szállították lakására, hol az orvosi tudományak sikerült kiesztérgályozni a koponyáján esett nagyobb folytonossági hiányt. Zimmermann és utonálló társai vad természetének megfélekedésére azonban még semmiféle hivatalos beleavatkozás nem történt.

— **Tánciskola megnyitás.** Révész Imre előnyösen ismert táncmester a hó vége felé (Jun. 22-én) megnyitja a Vadszékúrtban tánciskoláját, ahol az Odesszai táncfajtaoktatja, és kívánatra magánlakásban is ad majd oktatást. Beiratkozók már most eszközölhetők a táncmester lakásán

(Népbank-épület) és jun. 22-től kezdve a tánc-iskola termében.

— **Juniális.** Az első sátoraljuhelyi izr. megköszönő egyesület alapítókéje javára 1905. június hó 18-án a régi „Nyul” vendéglő kerthelyiségében táncmulatságot rendez. Belépő díj személyenként 2 kor., családijegy 4 kor.

— **Betiltott műkedvelői előadás.** Erdekes eset történt Tokajban. A tokaji polgári kör fiatal tagjai pünkösöd vasárnapján a „Cigány” hétfőjé, a „Tolone” című népszínműveket akarták előadni jótékonycélra, mint műkedvelők. Szabadhegyi Aladár sziniszagató azonban attól való félelmében, hogy ha ez meg történik, üres ház előtt fog az ünnep két estején játszani, megakadályozta a műkedvelők előadását. A nevezett darabok a „Szinész egyesület” tulajdonát képezik, tehát előadni csakis ezen egyesület engedélyével szabad, erre nézve pedig a műkedvelők nem léptek érintkezésbe az egyesülettel. A sziniszagató ezt tudva, sürgős orvoslást kért az egyesülettől, s az eredménye az lett jelentésének, hogy az egyesület hivatkozva a törvényre megbízta a sziniszagatót mint képviselőjét, panaszával a hatósághoz fordulni. A sziniszagató panaszt tett a tokaji járási főszolgabírósnál, mely határozott is ez ügyben a törvény szerint; s miután a műkedvelők nem szereztek meg az előadás jogát, a kör intézőinek tudomására adta, hogy az előadásokat megtartani nem engedik meg. Ennek fogva abba maradt a hosszú idő óta nagy szorgalommal tanult darabok előadása, s csak a pünkösöd hétfőjén este hirdetett táncmulatságot tartották meg a műkedvelők az „Aranyas” szálloda nagyszobájában. A táncmulatság némileg pótolta az elmaradt előadásokat, mivel ugy érkölesileg mint anyagilag szépen sikerült és a legjobb hangulatban a késő hajnali órákig tartott. Az egész ügy békés megegyezés által azért nem volt elintézhető, mert a tokaji polgári kör a legnagyobb ellenszenvel viseltetik a Tokajban játszó Szabadhegyi Aladár sziniszagatóval szemben, aki ily módon tört borsót a polgári kör orra alá.

— **Tüz.** Az elmúlt hét szombatján Bánócy Kálmán sauhelyi pék-mesternek a Korona utcában helyű haza eddig ismeretlen okokból kigyulladt. A nyomban kivonult tűzoltóknak két órai nehéz munka után sikerült a tüzet lokalizálni, de még másnap is akadt munkája a készült-síneknek, mert a padlások felhalmozott, mintegy 30 szekérry széná eloltása nagy fáradságba került. A kár jelentéktelen s ez is meg fog térülni a biztosítási összegből.

— **Hogyan tisztítják és tartják jobban a lábhelet?** A Sella és Kary cég által gyártott „Fredi”-nel úgy feketé, mint színes cipőket a legjobban lehet tisztítani és jó karban tartani. Ezen szer minden hasonló szert jószágban és használhatóságban felülmúl és mindamellett a legelősebb jron beszerezhető. A „Fredi”-n a ábbelít nemesek széppé, fényessé és esimössé teszi, hanem használata által a bőr is tartósabbá válik. Egy doboz „Fredi”-nel egy pár cipőt három hónapig lehet tisztítani s a cipő kétszer annyi ideig tart, mintha más szerrel tisztították volna.

Előfizetőinkhez!

Felkerjük lapunk tisztelt előfizetőit, hogy a május végén lejárt előfizetési díjat lehetőleg postafordultával küldjék be, nehogy a lap további küldésében akadály legyen.

TANÜGY.

— **Hittanvizsgálatok.** A sauhelyi állami elemi iskolában az összes folekezei tanulók hittanvizsgálatát a hó 15-én fognak megtartani, kivéve az ág. ev. hitfelekezetekhez tartozókat, kik már a hó 4-én letették e tárgyból a vizsgát.

— **Évzáró vizsgálatok.** A sátoraljuhelyi állami polgári leányiskolában az 1904-5. tanévben az évzáró vizsgálatok a következő időben és sorrendben tartatnak meg: A) Rendes tanulók június 17-én az összes felekezetek hittanvizsgájá; 19-én d. e. 8-12-ig I. oszt. vizsgájá; d. u. 2-6. II.; 20-án d. e. 8-12. III.; d. u. 2-6. IV. o. vizsgájá; 21-én d. u. 2-5-ig francia osztály és karék vizsga. B) Magán tanulók június 23-án I. oszt.; 20-án II. o.; 27-én III. o.; 28-án IV. o. vizsgájá; június 30-án d. e. évzáró ünnepély. E vizsgálatokra a t. szülőket és tanügybarátokat ez uton is tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **Vizsgálati hangverseny.** A Werner Sárka cimbalom-tanáró magán cimbalom-iskolájánövendékeinek egy része által 1905. június hó 18-án (vasárnap) délelőtt 10 órakor tartandó vizsgálati hangverseny műsora a következő: 1. Meyerbeer: Kegyelem-Ária „Ördög Róbert” c. operából, cimbalomra átírta Allaga G. Klein Margitka és Werner Henrik. 2. a) Donisetti: Részlet „Laurecia Borgia” c. operából B Magyar dalok. Klein Jolanka. 3. Erdélyi „Hattyu-Keringő” Tomba Györgyné. 4. Hubay J. „Hegedű-solo” a „Cremonai hegedűs” c. operából, cimbalomra átírta Erdélyi D. Stern Mariska. 5. Allaga: Primitiális magyar, „Bihari Kesergője” Truszka Irénke. 6. Allaga: Concert-Etude, pizzikato glissando, verők nélkül ujjakkal pengetve, cimbalom Tomka Györgyné, Werner Henrik és Werner Sárka tanáró. 7. Magyar népdalok Klein Margitka. 8. Konti J.; Yvonne-induló a „Talmi hercegind”-ből, Allaga átíratában Róth Annuska. 9. Allaga: Népdal-változatok Werner Henrik. 10. Rákóczy-induló. 2. cimbalomra átírta Erdélyi D. Truszka Irénke és tanáróje. Vendégek a hangversenyen jelen lehetnek.

— **Iskolázó-ünnepély.** A sátoraljuhelyi „Karolineum” iskola 1905. jun. 23-án d. e. 9 órakor tartja évzáró ünnepélyét, melynek sorrendje a következő: 1. Senubert „Balletmusik”. Két zongorán. Előadják: Katinszky Mici, Mudrák Jolán, Tóth Irén, Gál Elza. 2. Incedyó. „A nővér”. Szaválja: Bárczy Etelka. 3. Hummel „March”. — Chanát Annus, Nyomárkay Mária. 4. Haydn, „Munuetto”. — Józsa Mariska, Kiss Sári, Kulás Ella. 5. Mercedante. Eskü című operából kardon. Énekl: A polgári osztályok énekkara. 6. Hummel „Galopp”. — Fekete László, Nyomárkay M. 7. Streabogg. „Rondo”. Csécséy Bella, Rozsos Ilona, Steczik Valéria. 8. „Magyar népdalok.” Cimbalmon. — Jung Mária. Zongorán kíséri: Loós Janka zenetanítónő. 9. Haydn „Alegretto.” Két zongorán. — Morbacher Adé. Szeniczey Anna, Venglártek Gizella, Oláh Ella. 10. „Nachbar Helm u. seine Linde.” F. E. Honcamp. Szaválja: Bodnár Elza. 11. Godard. „Lolita.” — Kovács Ilona, Löderer Elza. 12. Streabogg „Valse.” — Györfly Ilona, Józsa Margit, Sarudý Sárka. 13. Kéler. „Magyar népdalok.” Két cimbalmon. Hajducsky Teréz, Kellő Anna. Zongorán. Tóth Irén. 14. Várady. „Az ezüst fátoly legendája.” Szaválja: Rácz Sarolta. 15. Rossini. „Semiramide.” Két zongorán. — Józsa M., Kulás E., Nyomárkay M. Tóth I. 16. Csokonai. „A reményhez.” Énekl: A polg. osztályok énekkara. 17. Hummel. „Clown.” — Dános Jolán és Margit. 18. Bartalus. „Abránd.” Kulás Ella. 19. „La Bayarde.” Karéknek, Eugene Vast. Éneklük: A belövendékek. 20. Bellini. „Norma”

— Morbacher A., Oláh Ella. 21. „Magyar népdalok.” Cimbalmon. — Zettin Flóra. Zongorán kíséri: Loós Janka zenetanítónő. 22. Révfy Eötvös. „Megfagyott gyermek.” Melodráma. Szaválja: Kulás E. Zongorán kíséri: Loós J. 23. Streabogg. „Morceau brillante.” — Szatankiniecz Margit, Spitz Etelka, Perlmutter Szeréna. 24. Tutschek. „Kinder Quadrille.” — Józsa Margit, Sarudý S., Venglártek Gizella. 25. Erney. „Népdal-egyveleg.” Énekl: A polg. osztályok énekkara. 26. Ascher. „Sans Souci.” Két zongorán. — Kmethy Gabi, Morbacher A., Molnár Rózsika, Venglártek G. 27. Záróbeszéd. — Ujhelyi Margit.

— **Pályázatra való felhívás.** Az ungvári képzőintézetű tápintézetben a jövő tanévre a kántortanító-feljárók részére tizenhét, egyéb tanulók részére pedig négy ingyenes hely szerveztetik. A kántor-tanító leányárak részére pedig 4-6 ösztöndíj fog adományoztatni az erre jogosultaknak. — Ezek vagy a papváry leányintézetben, vagy magán háznál fognak elhelyeztetni. Ezen ingyenes helyek is a concursusi szentszéki ülésen fognak betöltetni. Felhívunk az említett ingyenes helyek elnyeréséért pályázni szándékozó kántor-tanítófi és leányárak, hogy keresztlevéllel, iskolai bizonyítvánnyal és árvaságukat igazoló lelkész igazolványával felszerelt kérvényüket f. évi június hó 25-ig küldjék be dr. Mikita Sándor prépost-kanonokhoz, mint az e. m. kántortanító központi választmányának előlékéhez.

— **A sátoraljuhelyi róm. kath. elemi fiúiskolában,** az évzáró vizsgálatok a f. évi június hó 15. és 16-án a következő sorrendben fognak megtartatni. Június hó 15-én reggel 8 és fél óráról a 4-6 osztálybeliek, ugyanazon nap délután a 3-ik osztálybelieké. Június 16-án reggel 8 és fél óráról a 2-ik és délután 3 óráról az 1-5-ös osztálybelieké. A tisztelt szülők és a tanügy iránt érdeklődő közönség ez uton értesítvéen, főkéretnek, sziveskedjenek az ünnepélyt becses megjelenésükkel emelni. Sátoraljuhely, 1905. június hó. Az igazgatóság.

— **Pályázati felhívás.** A siketnemák budapesti állami intézetének első osztályába a legközelebbi tanévre mintegy 45 új növendék fog felvétetni. Ezen kívül felvételt nyerne a megfelelő osztályokba oly siketnemák is, a kik eddig valamelyik vidéki intézetben tanultak ugyan, de a kiknek szülői időközben a székesfővárosba költöztek. Végül felvétetnek a felsőbb osztályokba olyan gyermekek is, a kik népiskolai tanulmányiuk közben siketlítették meg s a kik az intézetben a beszednek a szájról való leolvasását tanulják meg s ez uton elemi ismereteiket kiegészítik. Első sorban a Budapestben s az annak környékén levő községekben lakó siketnemák vétetnek ugyan fel, de másodsorban felvételt nyerne az ország bármely helyéről folyamodó olyan siketnemák is, a kik az évi 200 K., eltartási költséget egészen, vagy részben biztosítani képesek. A felvételt a folyamodványok beérkezésének sorrendjében fog eszközölni; miért is indokolt, hogy a szülők mielőbb küldjék be kérvényeiket. Részletes tájékoztatást és felvételi nyomtatványokat az érdeklődőknek díjtalanul küld az intézet igazgatósága. (Bpst., VIII. Mosonyi-u. 8. sz.)

IRODALOM.

*) (Mint minden évben, ugy az idén is nagyértékű karácsonyi ajándékkal fogja meglepni előfizetőit a Pesti Napló. Ez a kitűnően szerkesztett, élénk és tartalmas lap minden egyes alkalommal bámulatot és elragadtatást keltett ajándék-albumaival előfizetői körében s ezek évről évre sok ezer új előfizetőt hódítottak e lapnak, mert azok valóban ugy a tartalom becsére, mint a kiállítás pompájára nézve

felülmulnak minden várakozást. Az idén a Pesti Napló „Modern Magyar Festőművészek” című albumot fog küldeni előfizetőinek, melynek előkészítő munkálatai már serényen folynak. Ez az album fényben és tartalomra nézve még az eddigieket is felül fogja mulni és ingyen fogja megkapni a Pesti Napló minden előfizetője, aki addig legalább 1/2 évet befizetett és egy további fél évi előfizetésre magát kötelezte. A Pesti Napló előfizetési ára egész évre 28 kor. — 1/2 évre 14 kor. — 1/4 évre 7 kor. — Mutatványszámot szívesen küld a kiadókivatal, Budapest VI, Andrásy-ut 27.

— **Nőkről-szerelméről.** A szilányi Dezső, „Nőkről-szerelméről” egy igen érdekes könyvet írt és novellisztikus formában igyekszik rámutatni társadalmunk azon felszögelfogására, hogy serdülő és serdült leányaink nevelésében igen sok a rejtelmesség, titkolódzás és burkolódzás a helyes fölvilágosítás helyett. Tudjon a leány sokat, mi erényeit és fejlődésben levő érzelemlágát érinti s a tudás nem fogja őt soha a rosszra csábítani, míg a tapasztalatlan, öntudatlan lényeket az első hevesebb érzemény magával sodorja menthetlenül, mert ijesztő sok példa van rá, hogy sok ily leány egyáltalán nincs is tudatában bűnös vagy erkölcstelen eselekményének s csak akkor ébred megtevédsének tudatára, mikor már a bűnbe belemerült és mikor már az ítéletében szigorú, — nevelési rendszerében azonban lelkiismeretlenül lagymatag társadalom kitérülte a nevét egyenrangú tagjai sorából. Szerző fényező mécsét tart a társadalom, kiváltképp a leányok szeméi elé s nem kápráztatni akarja őket, de jó szándéka eléjük világítani. A csinos kiállítású könyv ára 2. — korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

— **A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár”** június 1-én megjelent 11. számában új monografia kezdődik. Címe „A községek teendője a közegészségügy terén”, írta dr. Wiesinger Frigyes budapesti m. kir. egyetemi klinikai orvos, az egészségtan tanára. Ezután az „Egyenes adók kivetésének könyve” kezdődik, melyet a pénzügyminisztérium illető szakosztályának kiváló szakértői állítottak össze, valamint a községi bíráskodásról, a fegyelmi eljárásról stb. közölnek kézi könyveket; esetleg a községi számvevők részére irandó s majdan pályanyertes mű közlése kezdődik, ha a bíráló bizottság valamelyik munkát kiadásra elfogadja. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár” eddig kiadott tíz számában befejezett kézi könyvek külön kötetekben is megjelennek és egyenként kaphatók Toldy Lajos könyvkereskedőnél, mint főbizományosnál (Budapest, II., főutca 2, a budai lánchídfőnél), valamint az összes fővárosi és vidéki könyvkereskedésekben, füzve vagy erős vászonkötésben. A bekötési táblák külön is megrendelhetők. A folyóirat előfizetői előállítási árban kapják. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár” ezen legújabb füzetének „Döntvénytári része” is gazdag, változatos. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár” előfizetési ára egész évre 12 korona, félfévre 6 korona, negyedévre 3 korona, egy hóra 1 korona. Legcélsezerűbb az előfizetési díjakat postai utalványon, a szerkesztő és kiadó, dr. Dolencz József ügyvéd, Budapest, VIII., József-körút 74. sz., II. em. 11. ajtó, címére küldeni. Az érdeklődőknek szívesen küldenek mutatványszámokat. A községi előjárások levélben is megrendelhetik a folyóiratot, az előfizetési díjak későbbi beküldésének kötelezettsége mellett.

Nyílt-tér.

E rovat alatt közöltékért a szerkesztő nem felelős.)

Legkiválóbb és legelterjedtebb

ásványvizek a

Polenai (uradalmi jelzéssel)

Szolyvai

Szohi Erzsébet

Elsőrangú asztali és gyógyvizek.

Kapható minden jobb kereskedésben.

Kiadótulajdonos:

LANDESMANN MIKSA.

Eladó ház.

Egy szép új ház, amely áll 3 kis lakásból, esetleg egy nagy 6 szobás lakással könnyen átalakítható tágas, kikövezett udvarral, még 10 évig adómentes, kellemes szép helyen elköltözés miatt igen előnyös feltételek mellett azonnal kiadó, vagy eladó. Hol, megmondja a kiadó hivatal.

568—1905. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közölni teszi, hogy a sátoraljai hely kir. járásbírósnak 1905. évi V. l. 176/1. számú végzése következtében Dr. Gombos Gáspár ügyvéd által képviselt Bokor József javára özv. Ember Ernő Mihályné s társa ellen 296 kor. 35 f. jár. erejéig 1905. évi március hó 27-én fogana-tosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1630 kor-ra becsült következő ingóságok, u. m.: házi butorok, nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a sátoraljai helyi kir. járásbírósnak 1905. évi V. l. 176/2 számú végzése folytán 195 kor. 35 fill. tőkekövetelés, ennek 1904. évi decz. hó 16. napjától járó 8% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 64 korona 01 fillérben bíróság már megállított költségek erejéig Satoraljai helyben alperes dr. Ember László és özvegy Ember Ernő Mihályné lakásán leendő megtartására 1905. évi június hó 17-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen az árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Sátoraljai hely, 1905. évi május hó 16. napján.

Fejér Zoltán,
kir. bir. végrehajtó.

~ Könyv- és papirkereskedésünket, ~
könyvnyomdánkat

folyó évi május hó 1-étől

a Rákóczi-utcában lévő Róth (Rácz)-féle házba

~ Nagy Ferencz mellé ~

helyeztük át.

Landesmann Miksa és Társa.